

KLASA:
URBROJ:

Zagreb,

PREDSJEDNIKU HRVATSKOG SABORA

- Predmet:** Prijedlog Zakona o ispitivanju porijekla imovine i posebnom oporezivanju nezakonito stečene imovine (predlagatelj: Klub zastupnika Hrvatske seljačke stranke u Hrvatskom saboru)
- mišljenje Vlade Republike Hrvatske
- Veza:** Pismo Hrvatskog sabora, KLASA: 940-01/18-01/03, URBROJ: 65-18-03, od 6. rujna 2018. godine

Na temelju članka 122. stavka 2. Poslovnika Hrvatskog sabora (Narodne novine, broj 81/13, 113/16 i 69/17), Vlada Republike Hrvatske o Prijedlogu Zakona o ispitivanju porijekla imovine i posebnom oporezivanju nezakonito stečene imovine (predlagatelj: Klub zastupnika Hrvatske seljačke stranke u Hrvatskom saboru), daje sljedeće

MIŠLJENJE

Vlada Republike Hrvatske predlaže Hrvatskom saboru da ne prihvati Prijedlog Zakona o ispitivanju porijekla imovine i posebnom oporezivanju nezakonito stečene imovine (predlagatelj: Klub zastupnika Hrvatske seljačke stranke u Hrvatskom saboru), aktom od 5. rujna 2018. godine, iz sljedećih razloga.

Ovim Prijedlogom Zakona o ispitivanju porijekla imovine i posebnom oporezivanju nezakonito stečene imovine (dalje u tekstu: Prijedlog zakona) predlagatelj: Klub zastupnika Hrvatske seljačke stranke u Hrvatskome saboru, predlažu se uvjeti, način i postupak ispitivanja porijekla imovine poreznih obveznika, kao i organi koji te postupke provode, Ministarstvo financija, Porezna uprava (dalje u tekstu: Porezna uprava). Postupkom Porezne uprave bili bi obuhvaćeni članovi obitelji i nasljednici poreznog obveznika, osim ako se ne odreknu nasljedstva, u kojem slučaju se postupak ispitivanja porijekla imovine prekida. Također se predlažu načini zamrzavanja i posebnog oporezivanja (po stopi od 45% odnosno 60/70%) imovine koja nije stečena na zakonit način, kao i način i postupci prijenosa takve imovine u vlasništvo jedinica lokalne i područne samouprave i Republike Hrvatske.

Prijedlog zakona u nenormativnom dijelu ne sadrži niti jednu tvrdnju kojom se potkrijepljeno obrazlaže razmjernost potrebe predloženih ograničenja sloboda i prava svih građana Republike Hrvatske i to u smislu naravi potrebe za ograničenjima u odnosu na ciljeve koji će se time postići. Na ovo ukazujemo s obzirom da se odredbama Zakona, zbog njihove očite pravno-materijalne nepreciznosti kao i zadiranja u ustavna prava građana, ne jamči niti minimalna jednakost građana pred zakonom u postupanju nadležnih tijela.

Vlada Republike Hrvatske ukazuje da Prijedlog zakona ne sadrži odredbe kojima je za provedbu naprijed navedenih ograničenja utvrđeno vremensko ograničenje. Zakonom se izričito negiraju i sve nastale zastare potraživanja u odnosu na svu imovinu čije se porijeklo istražuje i u odnosu na imovinu povezanu s tom imovinom.

Prijedlog zakona definira nezakonito stečenu imovinu, a imajući u vidu kako Prijedlog zakona ne isključuje imovinu, odnosno imovinsku korist ostvarenu kaznenim djelom, ističemo kako Kazneni zakon (Narodne novine, broj 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17-dalje u tekstu KZ/11), kao organski propis kroz članak 87. definira značenje izraza imovine i imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom. Hrvatsko kazneno pravo polazi od načela da nitko ne može zadržati imovinsku korist ostvarenu protupravnom radnjom (članak 5. KZ/11). S tim u svezi, Kazneni je zakon, propisao uvjete i način oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom općenito (članak 77. KZ/11), kao i prošireno oduzimanje imovinske koristi od kaznenih djela za koje je nadležan Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (članak 78. KZ/11). Imovinsku korist ostvarenu kaznenim djelom može oduzeti samo sud, sa svrhom da se počinitelju oduzme stečeno kaznenim djelom te na taj način ostvari ne samo specijalna već i generalna prevencija koja se ogleda u činjenici težeg odlučivanja na počinjenje kaznenog djela, kada potencijalni počinitelji znaju da neće moći zadržati dobit ostvarenu kaznenim djelom.

Bitno je istaći da se ovim Prijedlogom zakona propisuje da Porezna uprava donosi rješenje o pokretanju postupka ispitivanja porijekla imovine u svakom slučaju kada podaci kojima raspolaže ukazuju na nesklad između prihoda i imovine, bez obzira na vrijednost. S tim u vezi, primjećujemo da se Prijedlogom zakona ne propisuje niti minimalni kriteriji prema kojima bi se utvrđivao "nesklad", odnosno što bi se smatralo "neskladom" u vrijednosnom smislu. Ovim nepreciznostima otvara se mogućnost postupanja od slučaja do slučaja, ovisno o volji i savjesti te stručnim sposobnostima pojedinog službenika koji prati podatke. Zbog ovih manjkavosti Prijedloga zakona građanima, članovima obitelji građanina, njihovim nasljednicima i trećim osobama (koji su na bilo koji način povezani s bivšom odnosno sadašnjom imovinom tih osoba), ne jamči se jednakost pred zakonom glede vođenja postupka ispitivanja porijekla imovine niti poštivanje načela legaliteta.

Nadalje, u Prijedlogu zakona, propisano je da su svi državni organi, institucije i društva dužni pružiti svaku potrebnu pomoć Poreznoj upravi u prikupljanju potrebnih podataka o imovini poreznih obveznika, informacijama o eventualnom kršenju odredbi predloženog Zakona ili prikrivanju imovine poreznog dužnika. Ne postupanje po navedenoj odredbi smatra se prikrivanjem kaznenog djela i progoni po službenoj dužnosti. Ističemo kako je predmetna odredba suvišna. Naime, KZ/11 u Glavi XXIX.-Kaznena djela protiv pravosuđa

sadrži niz inkriminacija kojima se kao zaštitni objekt štiti pravosuđe. Propisivanje izvankodifikacijskih inkriminacija može bitno utječe na praktičnu primjenu zakona te dovodi u pitanje pravnu sigurnost građana jer otežava saznanje o kažnjivim postupanjima. Uz navedeno, ističemo kako kazneno pravo kao ultima ratio sankcionira samo najteže povrede ili ugroze prava i sloboda čija se zaštita ne može ostvariti bez kazneno pravne prisile, dok se lakši oblici povreda sankcioniraju kroz prekršajnu odgovornost.

U Prijedlogu zakona propisano je da se svi pravni poslovi povezani s nezakonito stečenom imovinom, odnosno imovinom koju je Porezna uprava svojim rješenjem navela kao onu koja odudara od primanja poreznog obveznika smatraju ništavnim od trenutka upućivanja zahtjeva za onemogućavanjem raspolaganja i otuđivanja predmetne imovine nadležnom sudu. Napominjemo da učinak ništetnosti nastaje od trenutka sklapanja pravnog posla, pa se stoga ne može propisati neki drugi trenutak nastupanja ništetnosti. Nadalje, ništetnost ne može ovisiti o nečijoj volji. Naime, iz Prijedloga zakona moglo bi se zaključiti da u slučaju ako porezni obveznik plati razrezani porez nema ništetnosti. Ako se navedenom odredbom htjelo propisati da su ništetni oni pravni poslovi koji su sklopljeni nakon trenutka upućivanja zahtjeva za onemogućavanjem raspolaganja i otuđivanja nezakonito stečene imovine, isto bi trebalo jasno propisati.

S obzirom na kompleksnost postupka i obuhvat pravnih posljedica za građanina prema kojem bi se donošenjem rješenja Porezne uprave po ovom Prijedlogu zakona provodio postupak, važno je naglasiti da se ne propisuje pravo na žalbu, već pravo na prigovor. Uređuje se da prigovor ne odgađa izvršenje rješenja Porezne uprave. Pri tome, smatramo bitnim ukazati da se prigovor, u pravilu, podnosi čelniku tijela, čime se ne jamči nepristrani objektivni drugostupanjski postupak.

Nadalje, Prijedlog zakona, propisuje plaćanje maksimalnih zakonskih zatezних kamata. Napominjemo da prema važećim propisima takve zakonske zatezne kamate ne postoje. Naime, prema Zakonu o obveznim odnosima (Narodne novine, broj 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18) postoje dvije stope zakonskih zatezних kamata koje se primjenjuju prema subjektivnom kriteriju - jedni subjekti plaćaju zatezne kamate po višoj, a drugi po nižoj stopi.

U Prijedlogu zakona koristi se čitav niz neprimjerenih pojmova čije značenje u pravnom niti u materijalnom smislu nije jasno, pa time ovi pojmovi čine zakon neprovedivim. Primjerice, ti pojmovi su: *"organi"*, *"neusklađenost"*, *"zamrzavanje"*, *"raskorak"*, *"imovina koja odudara"*, *"priznavanje rješenja"*, *"prihvaćanje rješenja"*, *"podaci (dokazi) o osobnim i drugim troškovima"*, *"izdavanje ispravljenog rješenja"*, *"prometna vrijednost"*.

Nadalje, Zakonom o porezu na dohodak (Narodne novine, broj 115/16; dalje u tekstu: Zakon) propisano je utvrđivanje drugog dohotka po osnovi razlike vrijednosti imovine i visine sredstava kojima je stečena te je tako člankom 76. Zakona propisano da se drugim dohotkom smatra primitak utvrđen kao razlika između vrijednosti stečene imovine i značajnih izdataka učinjenih osobito za luksuz, zabavu i razonodu s jedne strane (dalje u tekstu: stečena imovina)

i dokazane visine sredstava za njezino stjecanje i stjecanje tih izdataka s druge strane. Drugi dohodak utvrđuje se na način propisan člancima 88. i 89. Zakona.

Utvrđivanje poreza na dohodak od drugog dohotka po osnovi razlike vrijednosti imovine i visine sredstava kojima je stečena propisano je člankom 78. Zakona u skladu s kojim porez na dohodak od drugog dohotka iz članka 76. Zakona obračunava Porezna uprava po stopi od 36% te se obračunani porez na dohodak uvećava se za 50%. O utvrđenom i obračunanom porezu Porezna uprava donosi porezno rješenje, a porezni obveznik kojem je utvrđen i obračunan drugi dohodak obvezan je isti uplatiti u roku od 15 dana od dana dostave poreznog rješenja.

Člancima 88. i 89. Zakona propisana je usporedba podataka i prikupljanje podataka bitnih za oporezivanje.

Člankom 88. stavcima 1. i 2. Zakona propisano je da je radi pravilnog utvrđivanja obveze poreza na dohodak i drugih poreza, Porezna uprava dužna tijekom poreznog razdoblja uspoređivati podatke o fizičkim osobama kojima raspolaže te na temelju uspoređenih podataka prikupiti ostale podatke bitne za oporezivanje. Usporedbu podataka Porezna uprava provodi na temelju svih podataka o ostvarenom dohotku iz članka 5. Zakona, ostvarenih primitaka koji se ne smatraju dohotkom iz članka 8. Zakona, a i drugih neoporezivih primitka i tražbina te podataka o nabavljenoj nepokretnoj, pokretnoj i drugoj imovini te drugim izdacima fizičkih osoba i njihovim obvezama tijekom poreznog razdoblja. Usporedbu obavlja na temelju podataka s kojima raspolaže, podataka koje priopći porezni obveznik i podataka iz drugih izvora. Sukladno stavku 3. toga članka ako Porezna uprava u tijeku prikupljanja podataka i njihove usporedbe utvrdi da izvori za imovinu fizičkih osoba nisu dokazani, utvrdit će po toj osnovi drugi dohodak u skladu s člankom 76. Zakona. Za svrhe iz stavaka 1. i 2. toga članka Porezna uprava je obvezna ustrojiti evidencije o imovini poreznih obveznika na temelju podataka iz svojih evidencija, evidencija tijela državne uprave i evidencija jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Sukladno članku 89. Zakona podatke o poreznim obveznicima prikupljene na temelju odredaba Zakona i podatke prikupljene kroz ostale porezne postupke Porezna uprava dužna je međusobno uspoređivati. Radi usporedbe podataka Porezna uprava dužna je prikupiti javno dostupne podatke o poreznim obveznicima, kao i podatke o imovini dostupne kroz sustave za razmjenu podataka između nadležnih institucija i Porezne uprave. Ako usporedba podataka pokazuje znatna odstupanja između uobičajenih primitaka poreznih obveznika i nastalih izdataka za nabavljenu imovinu i utrošena sredstva za potrošnju, Porezna uprava će kroz postupak provjere pozvati poreznog obveznika da popuni obrazac Izjava fizičke osobe o izvorima stjecanja imovine, propisan odredbama posebnog propisa. U provedbi postupka provjere podataka Porezna uprava je ovlaštena tražiti i razmjenjivati podatke s drugim javno pravnim tijelima te tražiti podatke od drugih osoba sukladno odredbama posebnog propisa. Ako u postupku provjere podataka porezni obveznik dostavi vjerodostojnu dokumentaciju kojom dokazuje izvore sredstava, Porezna uprava će navedene podatke pridružiti već poznatim podacima za poreznog obveznika. Iznimno od stavka 5. ovoga članka, ako se

porezni obveznik ne odazove pozivu ili ne dostavi vjerodostojnu dokumentaciju, Porezna uprava će u roku od 60 dana putem ovlaštenih osoba pokrenuti postupak utvrđivanja drugog dohotka iz članka 76. Zakona. Na temelju okončanih postupaka, Porezna uprava će ustrojiti stanje imovine za tog poreznog obveznika na određeni dan. Postupak pokrenut na temelju stavaka 5. i 6. toga članka provodi se za imovinu stečenu u rokovima zastare propisane zakonom kojim je uređen opći porezni postupak. Izvori i iznosi sredstava kojima se dokazuje vrijednost stečene imovine moraju se temeljiti na vjerodostojnim ispravama, u protivnom ih Porezna uprava nije dužna prihvatiti valjanim. Ako porezni obveznik kao vjerodostojne isprave dostavlja isprave iz razdoblja koja su izvan rokova zastare, iste se mogu prihvatiti, ako se iz svih objektivnih okolnosti može utvrditi njihova vjerodostojnost.

Slijedom navedenog, važećim propisima o porezu na dohodak propisano je ispitivanje porijekla imovine fizičkih osoba na gore opisani način te je isto redovna djelatnost Porezne uprave u postupcima utvrđivanja porezne obveze. Dakle, Porezna uprava kontinuirano prikuplja i analizira podatke o primicima fizičkih osoba te prati promet s ciljem ispravnog utvrđivanja svih činjenica bitnih za oporezivanje odnosno s ciljem otkrivanja neprijavljenog dohotka te u konačnici pravilnog utvrđivanja porezne obveze.

U Prijedlogu zakona predlaže se da je postupak ispitivanja porijekla imovine službeni postupak koji se provodi u skladu s Općim poreznim zakonom (Narodne novine, broj 115/16) kako bi se utvrdilo da li su primanja poreznog obveznika, prikazana u njegovim poreznim dokumentima, u skladu s imovinom koju posjeduje.

Opći porezni zakon ne propisuje postupak ispitivanja porijekla imovine, jer se u prvom redu ne radi o postupovnom zakonu, već o propisu koji uređuje odnos između poreznih obveznika i poreznih tijela koja primjenjuju propise o porezima i drugim javnim davanjima, ako posebnim zakonima o pojedinim vrstama poreza i drugim javnim davanjima nije uređeno drukčije i predstavlja zajedničku osnovu poreznog sustava.

Također, važeći Opći porezni zakon izjednačava zastarne rokove za sve poreze, tj. člankom 108. stavkom 1. propisuje da pravo i obveze poreznog tijela na utvrđivanje porezne obveze i kamata, pravo i obveza poreznog tijela na naplatu poreza, kamata i troškova ovrhe te pravno poreznog obveznika na povrat poreza, kamata i troškova ovrhe zastarijeva za šest godina računajući od dana kada je zastara počela teći. U Prijedlogu zakona predlaže se ispitivanje porijekla imovine bez obzira kada je stečena i bez obzira da li su porezna i druga potraživanja po toj imovini ušla u zastaru, što Vlada Republike Hrvatske smatra neprihvatljivim.

Nadalje, u članku 177. Općeg poreznog zakona, koji propisuje dopustivost poreznog nadzora, propisuju se dulji rokovi za porezni nadzor – šest godina – u postupcima utvrđivanja razlike između stečene imovine i dokaznih sredstava za stjecanje te imovine prema propisima o porezu na dohodak.

Slijedom svega naprijed izloženoga, Vlada Republike Hrvatske je mišljenja da se ovim Prijedlogom zakona na neutemeljen način građanima Republike Hrvatske, članovima njihovih obitelji i njihovim nasljednicima, kao i trećim osobama koji su imovinu (koja na bilo koji način potječe od prvobitno navedenih osoba) stekli u dobroj vjeri, zadire u prava propisana Ustavom Republike Hrvatske. To se osobito odnosi na ustavna prava propisana: člankom 3. (o jednakosti, nepovredivosti vlasništva, vladavini prava), člankom 14. (o pravima i slobodama te jednakosti pred zakonom), člankom 16. (o ograničenjima u smislu poštivanja razmjernosti naravi potrebe za ograničenjem u svakom pojedinom slučaju), člankom 48. (o pravu vlasništva), člankom 49. (o poduzetničkoj i tržišnoj slobodi i pravima stečenim ulaganjem kapitala) i člankom 50. (o uvjetima ograničavanja ili oduzimanja vlasništva).

Nadalje, primjećujemo da se slijedom zakonskih odredbi u djelokrugu Ministarstva financija mogu provoditi vrlo složeni ispitni postupci, čime se proširuje obuhvat poslova toga tijela. Stoga, nije točna tvrdnja da primjena Zakona neće proizvesti potrebu za dodatnim sredstvima u državnom proračunu.

Skrećemo pozornost da Prijedlog zakona nije horizontalno usklađen sa važećim posebnim propisima Republike Hrvatske, a u bitnom, sa propisima kojima se uređuju porezni sustav, vlasnička prava i nasljeđivanje.

Slijedom svega navedenog, predlažemo da se Prijedlog Zakona o ispitivanju porijekla imovine i posebnom oporezivanju nezakonito stečene imovine ne prihvati.

Za svoje predstavnike, koji će u vezi s iznesenim mišljenjem biti nazočni na sjednicama Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila dr. sc. Zdravka Marića, ministra financija, Zdravka Zrinušića, državnog tajnika u Ministarstvu financija, te Božidara Kutlešu, pomoćnika ministra financija - ravnatelja Porezne uprave.

PREDSJEDNIK

mr. sc. Andrej Plenković

P.Z. br. 424

HRVATSKI SABOR

KLASA: 940-01/18-01/03

URBROJ: 65-18-03

Zagreb, 6. rujna 2018.

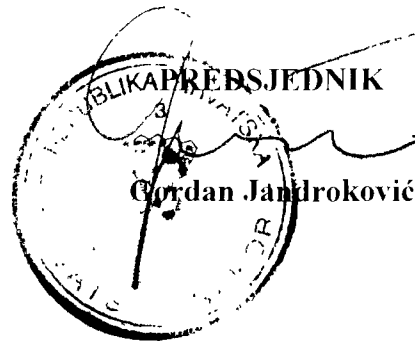
EO — VLAZA PREDSTAVNIKE HRVATSKE

Datum: 07-09-2018	
Kon. broj: 02203/18-12/91	Opis: VKS.1
Kon. broj: 65-18-01	Str. Vrij. 2

OS

VLADI REPUBLIKE HRVATSKE

Na temelju članka 178. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem, radi davanja mišljenja, **Prijedlog zakona o ispitivanju porijekla imovine i posebnom oporezivanju nezakonito stečene imovine**, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnio Klub zastupnika Hrvatske seljačke stranke, aktom od 5. rujna 2018. godine.

P.Z. br. 424

HRVATSKI SABOR
Klub zastupnika Hrvatske seljačke stranke

Zagreb, 5. rujna 2018. godine

Hs**NP*940-01/18-01/03*6532-4-18-01**Hs

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Prihvaćeno: 05-09-2018		
Klasifikacijski broj	Orig. jed.	
940-01/18-01/03	65	
Broj zbir. broj	Pril.	Vrij.
6532-4-18-01	1	(1)

PREDSJEDNIKU HRVATSKOG SABORA

Predmet: Prijedlog Zakona o ispitivanju porijekla imovine i posebnom oporezivanju nezakonito stečene imovine

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske (NN 85/10 - pročišćeni tekst 05/14 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i članka 172. Poslovnika Hrvatskoga sabora (NN 81/13, 113/16, 69/17, 29/18), podnosimo Prijedlog zakona o ispitivanju porijekla imovine i posebnom oporezivanju nezakonito stečene imovine.

Za svoje predstavnike koji će na sjednici Hrvatskog sabora i njegovih radnih tijela dati sva potrebna obrazloženja u ime predlagatelja određuju se zastupnici Krešo Beljak i Davor Vlaović.

Predsjednik Kluba zastupnika Hrvatske seljačke stranke

Krešo Beljak

KLUB ZASTUPNIKA HRVATSKE SELJAČKE STRANKE

**PRIJEDLOG
ZAKONA O ISPITIVANJU PORIJEKLA IMOVINE I POSEBNOM OPOREZIVANJU NEZAKONITO
STEČENE IMOVINE**

Zagreb, rujan 2018.

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u članku 2. stavku 4. podstavku 1. i članku 85. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 85/2010 – pročišćeni tekst).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Opće je poznata činjenica, koju nikom razumnom u Republici Hrvatskoj ne treba posebno dokazivati, to da je privatizacijom sveukupnog društvenog bogatstva u Hrvatskoj devedesetih godina došlo do besmisleno velikih i ničim opravdanih socijalnih razlika. Veći dio privatizacije (prema nalazima Državne revizije iz 2002. godine) proveden je u potpunosti ili djelomično nezakonito. Zaključcima Hrvatskog sabora iz 2002., 2003. i posebno 2005. godine zatraženo je od Vlade i Državnog odvjetništva da pokrenu niz mjera kako bi se uočene anomalije, pljačka, ratno profiterstvo i ini kriminalni potezi do kojih je došlo tijekom pretvorbe i privatizacije sankcionirali, a onda i ispravilo što se ispraviti moglo. Nažalost, osim deklarativnog nezastarijevanja privatizacijskog i pretvorbeno kriminala gotovo se ništa drugo nije dogodilo. Hrvatsko društvo rascijepilo se na one koji su „jamil“ i one koji su opljačkani. Iz toga su proizišle sve društvene anomalije zbog kojih Hrvatska nikako da se uvrsti u skupinu funkcionirajućih demokracija. Ono što se začne krivo, teško se poslije ispravlja. Tragovi i, kako reče papa Franjo, „smrad“ pljačkaške privatizacije i danas se osjete. Mjerama koje predlažemo ovim Zakonom ispravile bi se neke od nepravdi iz tog vremena, koliko je to nakon proteka vremena moguće, a uvjereni smo da je ipak moguće.

Nezakonitosti u raspodjeli društvenog bogatstva nastavile su se pod svim vladama, lijevima, desnima ili onima nacionalnog jedinstva, kao i onima koje nisu ni znale jesu li jedinstvene ili ne. Svjetonazori se mijenjaju, ali postupci koji određuju karakter i stabilnost društva ne. Jedan od ključnih čimbenika i alata uspostave nepravde i njenog prolongiranja kroz sve vlasti u zemlji svakako je porezna evazija. Svuda oko nas pojavljuju se osobe koje nemaju prihoda, barem ne takvog koji bi prijavili Poreznoj upravi, ali imovine, i to vrijedne imovine, imaju. Imovina je sveta i neprikosnovena i te su osobe svjesne da im imovinu nitko neće oduzeti ukoliko se ne dokaže da je stečena kaznenim djelima. A to je dugotrajan i mučan postupak i imajući na umu učinkovitost sudstva u Hrvatskoj, gotovo pa ga je nemoguće dotjerati do kraja.

Kriminal i pljačka državne imovine cvatu, no to je nešto što se događa i u drugim državama. Ono što razlikuje hrvatski sustav je fingirani pokušaj svih vlasti da pljačkaše uhvati u trenutku počinjenja pljačke, onda kad se ustanovi nepobitno, prikupljenim dokazima, akcijama zvučnog imena i na slične načine, da se kazneno djelo dogodilo. Jasno je po definiciji da se na taj način može stati na kraj samo vrlo malom dijelu kriminalnih djelovanja, udruženih kriminalnih skupina, zlorabe položaja i ovlaštenja (a malo je ozbiljnog kriminala u državi koji nije povezan s vlašću na izravan ili neizravan način), odnosno da im se moglo stati na kraj kad bi sudstvo i represivni aparat bili učinkoviti. Do sada se to nije dogodilo. Za ozbiljnije preokrete u društvenoj klimi nema niti dovoljno policajaca, niti političke volje, a više niti vremena.

Očito je stoga da je jedino rješenje kriminalce hvatati u trenutku kad počnu trošiti ono što nisu zaradili. To, naravno, ne znači da treba prestati s istraživanjem kriminala u Hrvatskoj na

klasičan način. Ovaj prijedlog Zakona predlaže kako da se ubrza postupak i učini ga se svrsishodnijim, te kako da se promijeni (silom propisa ako drugačije ne može) društvena klima i loš stav da je prevariti državu prihvatljivo djelo onih koji se „znaju snaći“.

Pomišljali smo da zapriječimo oduzimanje nezakonito stečene imovine sudskim putem, ali zbog ustavne dvojbenosti takvog rješenja i jer je dosadašnja praksa pokazala, posebno nakon revizije privatizacije iz 2002. godine da represivni organi (prije svega Državno odvjetništvo) ne pokazuju ni najmanje zanimanja za ispitivanje čak niti onog što im je Državna revizija praktično servirala, odlučili smo se na prijedlog po kojem bi se nezakonito stečena imovina, kako ona u privatizaciji, tako i ona nakon nje, oporezivala po posebnoj stopi od 60%/70% (dakle, za 20/30 postotnih poena višoj od najviše stope poreza na dohodak), uz pripis propisane zatezne kamate.

Naime, prijevara građana-pojedinca kazneno je djelo koje kao oštećenog ima pojedinca, ali porezna prijevara vara svakog od nas pojedinačno i sve zajedno, a ponajviše one koje bi država treba najviše štiti – djecu, penzionere, građane koji korist socijalne fondove, ali i sve nas ostale.

Stoga mislimo da treba promijeniti taktiku i smjer djelovanja. Porezna uprava već danas ima mogućnosti uspoređivanja imovine poreznih obveznika i poreznih davanja (odnosno zarada) tih istih obveznika kroz sve vrijeme od kada se vode porezne kartice u RH. Ona to i čini, ali samo kod odabranih slučajeva, gdje se to „isplati“. Da li se taj izraz tiče ekonomske ili političke, odnosno neke druge koristi, nije baš sasvim jasno. U svakom slučaju, u skladu s ustavnim načelom jednakosti građana pred zakonom, mislim da bi zadaća Porezne uprave trebala biti da usklađenost primanja i imovine provjerava kod svih poreznih obveznika, a posebno da to učini za one porezne obveznike koji su svoju imovinu stekli u pretvorbi i privatizaciji.

Danas, ukoliko Porezna uprava utvrdi da postoji nesklad između ove dvije veličine, procjenjuje koliki je taj nesklad i na njega naplaćuje redoviti porez. Očito je da imovina za koju nema porijekla u zakonitim primanjima (preko računa) nije legalna imovina, nego imovina stečena na nezakonit način, svejedno koji i svejedno kakav, odnosno u najmanju ruku zatajena državi i izuzeta iz sustava oporezivanja. Takva se imovina ne može oporezivati po redovitim stopama jer je stečena na očito nezakonit način i jer je posljedica pokušaja prijekave države. Stoga predložimo posebnu (i jedinstvenu) poreznu stopu za oporezivanje takve imovine od 60%/70%. Također smatramo opravdanim da se porez na takvu imovinu naplaćuje jednokratno, u punom iznosu, bez mogućnosti plaćanja na rate i s uračunatim zateznim kamatama za sve vrijeme za koje se porezni obveznik služio tom imovinom.

Kod svega toga bitno je da je zadaća državnih organa (u ovom slučaju Porezne uprave) da ustanovi da postoji nesklad primanja i imovine, a da od tog trenutka nadalje teret dokazivanja treba pasti na poreznog obveznika koji „posjeduje“ imovinu za koje nema porijekla niti izvora. Dakle, utvrđivanje nesklada između imovine i primanja prvi je korak, a sljedeći da porezni obveznik dokaže da je imovina njegova, odnosno da je stečena na legalan način. Ako to ne može, konzekvence su jasne. Konzekvencu zateznih kamata porezni obveznik može izbjeći samo tako da odmah nakon utvrđivanja nesklada između plaćenog poreza i imovine koju posjeduje u roku od 15 dana plati jednokratno sav pripadajući porez izračunat prema odredbama ovog Zakona.

Uvjereni smo da je upravo gore spomenuti posao temeljni posao Porezne uprave i da ga ona može i mora obaviti, ne samo ciljano na „velike“ ili „važne“ porezne obveznike, premda prvenstveno na njih, te ne samo ponekad, kad je to politički ili zbog nekog drugog razloga oportuno, već za sve i uvijek.

Ne radi se tu ni o kakvoj nacionalizaciji, eksproprijaciji ili otimanju stečenog. Sve stečeno na zakonit način (s plaćenim porezom prema zakonima) zaštićeno je ustavom. Ovdje se radi o oporezivanju nezakonito stečenog (možda ne uvijek ukradenog, ali često da), a niti jedan zakon, ljudski ili božji, niti Ustav niti bilo koji drugi propis ne mogu zanijekati pravednost takvog poteza. Naravno, taj bi porez često bio veći od vrijednosti imovine, ali smatramo da je i to sasvim pravedno.

III. OCJENA SREDSTAVA POTREBNIH U DRŽAVNOM PRORAČUNU

Provođenje ovog Zakona ne zahtijeva dodatna sredstva u državnom proračunu, ali otvara mogućnost ulaska značajnih sredstava (novčanih i drugih) u vlasništvo Republike Hrvatske.

IV. TEKST PRIJEDLOGA ZAKONA S OBRAZLOŽENJEM

Prilaže se.

PRIJEDLOG ZAKONA O ISPITIVANJU PORIJEKLA IMOVINE I POSEBNOM OPOREZIVANJU NEZAKONITO STEČENE IMOVINE

Zakon o ispitivanju porijekla imovine i posebnom oporezivanju nezakonito stečene imovine

I. PREDMET ZAKONA I IZRAZI KOJI SE U NJEMU KORISTE

Članak 1.

Ovim se Zakonom propisuju uvjeti, način i postupak ispitivanja porijekla imovine poreznih obveznika, kao i organi koji te postupke provode. Također se propisuju načini zamrzavanja i posebnog oporezivanja imovine koja nije stečena na zakonit način, odnosno za koju ne postoje dokazi zakonitog porijekla, kao i načini i postupci prijenosa te i takve imovine u vlasništvo jedinica lokalne i područne samouprave i Republike Hrvatske.

Članak 2.

(1) *Imovinom* se, prema ovom Zakonu, smatraju novčana sredstva, nekretnine, dionice, obveznice i ostala imovinska prava, kao i pokretne stvari pojedinačne vrijednosti veće od 50.000,00 kuna.

(2) *Nezakonito stečenom imovinom* smatra se svaka imovina koja odudara od iskazanih primanja poreznog obveznika, a za koju porezni obveznik nema dokaz porijekla. Dokaz porijekla može biti poslovna transakcija, darovnica, nasljeđe, štednja, kredit i sl., a za koji je porezni obveznik platio sva pripadajuća davanja. Nezakonito stečenom imovinom smatra se i imovina koja potječe iz neprijavljenog dohotka ili profita na koji nije razrezan porez, čak i ako je nastupila zastara prava na razrez poreza, kao i imovina stečena darivanjem, ako je utvrđeno da ju je darovatelj stekao na nezakonit način, prema odredbama ovog Zakona.

(3) Nezakonito stečenom imovinom također se smatra i imovina iz postupka pretvorbe i privatizacije za koju je državna revizija svojim aktom utvrdila da nije stečena na zakonit način, bez obzira na vrijeme stjecanja.

(4) *Postupak ispitivanja porijekla imovine* službeni je postupak koji Porezna uprava, u skladu s Općim poreznim zakonom i ovim Zakonom provodi kako bi utvrdila da li su primanja poreznog obveznika, prikazana u njegovim poreznim dokumentima, u skladu s imovinom koju posjeduje.

(5) *Postupak posebnog oporezivanja nezakonito stečene imovine* postupak je kojim Porezna uprava u posebnom postupku obračunava i naplaćuje porezna davanja na nezakonito stečenu imovinu, a u skladu s odredbama ovog Zakona i Općeg poreznog zakona.

II. POSTUPAK ISPITIVANJA PORIJEKLA IMOVINE

Članak 3.

(1) Porezna uprava u okviru svojih redovitih obveza, a u skladu s Općim poreznim zakonom, ispituje usklađenost imovine poreznog obveznika i njegovih primanja. Porezna uprava ispituje imovinu svih građana Republike Hrvatske, a prioritete i hodogram ispitivanja utvrđuju se Godišnjim planom rada Porezne uprave. Ti podaci predstavljaju službenu tajnu.

(2) U postupku iz stavka (1) ovog članka ispituje se, pored imovine kojom porezni obveznik raspolaže, i porijeklo imovine koju je porezni obveznik darovao ili na drugi način prenio na druge osobe, prodao ili utrošio u druge svrhe.

Članak 4.

(1) Postupak ispitivanja porijekla imovine pokreće Porezna uprava svojim rješenjem o neskladu iskazanih primanja i imovine kojom porezni obveznik raspolaže. U rješenju će taksativno navesti o kojoj imovini poreznog obveznika se radi, odnosno koja se imovina smatra nezakonito stečenom. To rješenje Porezna uprava upućuje poreznom obvezniku, koji je obvezan u roku od 5 (pet) dana od zaprimanja rješenja Porezne uprave o njemu se očitovati. Ukoliko se porezni obveznik u roku od pet dana ne očituje o rješenju Porezne uprave, Porezna uprava nastavit će s postupkom provođenja oporezivanja nezakonito stečene imovine.

(2) U svom očitovanju i stavka (1) ovog članka porezni obveznik može prihvatiti rješenje Porezne uprave i time obvezu da će u roku od 15 (petnaest) dana platiti u potpunosti razrezani porez. U tom se slučaju porezni obveznik oslobađa plaćanja zatezних kamata.

(3) Ukoliko porezni obveznik ne podnese očitovanje iz stavka (1) ovog članka ili u svojem očitovanju pobija nalaze Porezne uprave, može u roku od 90 dana Poreznoj upravi dostaviti dokaze o zakonitom porijeklu sporne imovine, odnosno dokaze da ne bi trebao biti obveznik plaćanja poreza prema ovom Zakonu. Porezni obveznik dužan je pružiti podatke o cjelokupnoj imovini navedenoj u rješenju Porezne uprave. Ako u danom roku ne podastre te podatke, Porezna će uprava provesti postupak posebnog oporezivanja nezakonito stečene imovine na osnovu raspoloživih podataka.

(4) U svom očitovanju iz stavka (3) ovog članka porezni obveznik dužan je dostaviti podatke o imovini navedenoj u rješenju Porezne uprave, o izvorima sredstava, o vremenu stjecanja i nabavnoj vrijednosti imovine, o osobnim i drugim troškovima, te pružiti druge potrebne podatke, a sve u cilju prikazivanja porijekla imovine za koju je Porezna uprava utvrdila da ne ogovara njegovim prikazanim prihodima.

(5) Postupak ispitivanja porijekla imovine pokrenut će se, odnosno nastaviti, i prema nasljednicima poreznog obveznika za kojeg je utvrđen raskorak između iskazanih primanja i imovine koju posjeduje. Odricanjem nasljednika od nasljedstva taj se postupak prekida.

Članak 5.

(1) Porezna uprava će prikupljati potrebne podatke o imovini poreznih obveznika na sve načine koje joj to zakon omogućava, a svi drugi nadležni državni organi, policija, državno odvjetništvo i ostali, dužni su joj u tome pružiti svaku potrebnu pomoć. Isto se tiče i svih društava i institucija koje bi o eventualnom kršenju odredbi ovog Zakona ili o prikrivanju imovine poreznog dužnika mogle imati bilo kakva saznanja.

(2) Nepostupanje po stavku (1) ovog članka smatra se prikrivanjem kaznenog djela i progoni se po službenoj dužnosti.

Članak 6.

(1) Porezna uprava jedina je nadležna za utvrđivanje nesklada između iskazanih prihoda i imovine poreznog obveznika. Utvrdivši nesklad između iskazanih prihoda i imovine poreznog obveznika, Porezna uprava rješenje o tome upućuje poreznom obvezniku.

(2) Utvrdivši svojim rješenjem nesklad između iskazanih prihoda i imovine poreznog obveznika Porezna uprava upućuje nadležnom sudu zahtjev za onemogućavanje raspolaganjem i otuđivanjem predmetne imovine koja se smatra nezakonito stečenom i o tome obavještava poreznog obveznika.

(3) Svi pravni poslovi povezani s nezakonito stečenom imovinom, odnosno imovinom koju je Porezna uprava svojim rješenjem navela kao onu koja odudara od primanja poreznog obveznika, smatrat će se ništavnim od trenutka upućivanja zahtjeva iz stavka (2) ovog članka.

Članak 7.

(1) Ako podaci kojima raspolaže Porezna uprava ukazuju na to da porezni obveznik posjeduje nezakonito stečenu imovinu prema odredbama ovog Zakona, donijet će, bez obzira na njezinu vrijednost, rješenje o pokretanju postupka, te o tom obavijestiti poreznog obveznika i nadležni sud, koji će u roku od 5 (pet) dana postupiti u skladu s člankom 6, stavkom (2) ovog Zakona.

(2) U postupku ispitivanja porijekla imovine iz prethodnog stavka Porezna uprava može ispitivati porijeklo cjelokupne imovine građanina, bez obzira kada je stečena i bez obzira da li su porezna i druga potraživanja po toj imovini ušla u zastaru, ako ustanovi da je ta imovina na bilo koji način povezana s imovinom opisanom u rješenju iz prethodnog stavka.

Članak 8.

(1) Postupak ispitivanja porijekla imovne pokreće i vodi u pravilu Porezna uprava na čijem području porezni obveznik ima prebivalište.

(2) Postupak vođenja postupka može se delegirati i nekoj drugoj Poreznoj upravi na području Republike Hrvatske, ako nadležni porezni organ ocijeni da je to potrebno.

Članak 9.

Ako se vodi postupak ispitivanja porijekla imovine jednog člana obitelji pa se u postupku utvrdi da su u stjecanju imovine sudjelovali i drugi članovi obitelji poreznog obveznika, odnosno da je nezakonito stečena imovina na njih prenesena uz njihovo znanje, postupak će se proširiti i na te članove obitelji.

Članak 10.

(1) Izvori sredstava kojom je pribavljena imovina za koju je Porezna uprava utvrdila da ne odgovara prikazanim primanjima poreznog obveznika dokazuju se naročito:

- dokazom o osobnim dohodcima i prihodima po bilo kojoj osnovi iz samostalnog i nesamostalnog rada, o mirovinama, invalidninama, nagradama i naknadama, o dobicima od igara na sreću, premija osiguranja, autorskih i sličnih prava, te drugih prihoda u skladu sa zakonom,
- dokazom o dobiti iz poslovnih transakcija društava u kojima porezni obveznik ima udjele,
- dokazom o dobiti iz prinosa fondova u kojima porezni obveznik ima udjele, kao i prihoda od državnih obveznica i drugih vrijednosnica,
- dokazom o prihodu od najma zgrada, poslovnih prostora, stanova, zemljišta i drugih nekretnina, kao i dokazom o davanju u najam pokretnih stvari, te dokazom o prihodu od druge imovine i imovinskih prava, u Hrvatskoj i inozemstvu,
- dokazom o prihodima od prodaje ili prijenosa nekretnina, pokretnina i prava,
- dokazima o nasljedstvu ili daru,
- dokazom o ostalim prihodima i dohocima.

(2) Kao dokaz mogu se uzeti samo dokumenti o prihodima koji su na odgovarajući način pravovremeno prijavljeni nadležnom tijelu Porezne uprave.

(3) Novčana primanja koja predstavljaju naknadu stvarnih troškova (naknada putnih troškova, dnevnice i sl.) ne priznaju se kao prihod kojim bi se dokazivalo porijeklo imovine.

III. POSTUPAK POSEBNOG OPOREZIVANJA NEZAKONITO STEČENE IMOVINE

Članak 11.

(1) Nakon proteka rokova iz glave II. članka 4. ovog Zakona i provedenih postupaka ispitivanja porijekla imovine Porezna će uprava:

- obračunati porez na nezakonito stečenu imovinu po stopi od 45%, ako je porezni obveznik postupio po članku 4. stavak (2) ovog Zakona, odnosno priznao rješenje Porezne uprave i ne protivi mu se, ili
- ukinuti rješenje o neskladu između imovine i legalnih prihoda poreznog obveznika, ako je on, u skladu sa člankom 4. stavak (3) ovog Zakona pružio dokaze o legalnim izvorima svoje imovine, ili

- izdati ispravljeno rješenje o neskladu između imovine i legalnih prihoda poreznog obveznika, ako je on, u skladu sa člankom 4. stavak (3) ovog Zakona pružio dokaze o legalnim izvorima dijela svoje imovine, ili
- obračunati porez na nezakonito stečenu imovinu po stopi od 70/60% i obračunati maksimalne zakonske zatezne kamate od dana stjecanja predmetne imovine do dana izdavanju rješenja.

(2) O svakom od slučajeva iz stavka (1) ovog članka Porezna uprava obavijestit će poreznog obveznika.

(3) Porezni obveznik može uložiti prigovor na rješenja iz stavka (1) ovog članka u roku od petnaest (15) dana od zaprimanja rješenja. Prigovor ne odgađa izvršenje rješenja.

Članak 12.

(1) Dokaze o imovini i porijeklu imovine koje nije podnio u roku iz članka 4. stavka (3) ovog Zakona porezni obveznik može podnijeti do izdavanja rješenja Porezne uprave o iznosu poreza na nezakonito stečenu imovinu. Dokazi podneseni nakon isteka tog roka neće se uzeti u obzir.

(2) U slučaju odbijanja prigovora iz članka 11. stavka (3) ovog Zakona porezni obveznik može pokrenuti spor pred nadležnim sudom.

Članak 13.

(1) Čelnik Porezne uprave dužan je izvješće o pokrenutim postupcima i završenim postupcima posebnog oporezivanja nezakonito stečene imovine mjesečno podnositi ministru financija.

(2) Podaci o završenim postupcima posebnog oporezivanja nezakonito stečene imovine objavljuju se na internetskim stranicama Ministarstva financija i na stranicama nadležnih poreznih uprava.

Članak 14.

(1) U postupku oporezivanja nezakonito stečene imovine Porezna uprava utvrđuje vrijednost imovine u skladu s prometnom vrijednošću u trenutku nabave ili stjecanja, a eventualna odstupanja porezni obveznik može dokazati punovrijednim dokumentima tijekom postupka ispitivanje porijekla imovine, odnosno u roku iz članka 4. stavka (3) ovog Zakona.

Članak 15.

(1) Porez na nezakonito stečenu imovinu naplaćuje se iz cjelokupne imovine poreznog obveznika.

(2) Pri naplati poreznih obveza iz ovog Zakona Porezna uprava postupit će u skladu s odredbama Općeg poreznog zakona.

Članak 16.

(1) Ako postoji sumnja da je imovina koja je predmet ispitivanja stečena ili nastala izvršenjem kaznenog djela, Porezna uprava će po službenoj dužnosti u roku od petnaest (15) dana od saznanja predmet uputiti državnom odvjetništvu na daljnje postupanje.

(2) Postupak iz stavka (1) ovog članka ne zaustavlja niti sprječava postupak oporezivanja nezakonito stečene imovine kako je opisan ovim Zakonom.

IV. PREKRŠAJNE ODREDBE

Članak 17.

(1) Novčanom kaznom od 10.000 do 50.000 kuna kaznit će se službena osoba koja po saznanju o neskladu između imovine i prikazanih prihoda poreznog obveznika ne pokrene postupak ispitivanja imovine i oporezivanja nezakonito stečene imovine prema odredbama ovog Zakona. Takav postupak smatrat će se istovremeno i težim stegovnim prekršajem u službi.

(2) Novčanom kaznom od 10.000 do 50.000 kuna kaznit će se vještak koji u postupku procjene imovine iz neopravdanih razloga ne podnese svoj pismeni nalaz i mišljenje, uz obvezu snošenja troškova nastalih zbog takvog postupka.

Članak 18.

Novčanom kaznom od 10.000 do 100.000 kuna kaznit će se za prekršaj građanin koji u namjeri da izbjegne postupak ispitivanja porijekla imovine daje netočne podatke o imovini ili u toku postupka pokuša na bilo koji način otuđiti imovinu.

Članak 19.

Novčanom kaznom od 50.000 do 500.000 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba koja na zahtjev Porezne uprave ili suda ne pruži podatke o imovini i sredstvima poreznog obveznika. Odgovorna osoba u pravnoj osobi kaznit će se kaznom od 10.000 do 100.000 kuna.

V. ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 20.

Ako ovim Zakonom nije drukčije određeno, u postupku ispitivanja porijekla imovine primjenjuju se odredbe Zakona o općem upravnom postupku, a u vođenju prekršajnog postupka odredbe Zakona o prekršajima.

Članak 21.

(1) Oblik i sadržaj dokumenata koje po postupku o ispitivanju porijekla imovine izdaje Porezna uprava propisuje ministar financija Republike Hrvatske.

(2) Oblik i sadržaj dokumenata koje po postupku o oporezivanju nezakonito stečene imovine izdaje glavni ravnatelj Porezne uprave.

(3) Ministarstvo financija i Porezna uprava dužni su dokumente iz stavaka 1. i 2. ovog članka objaviti na službenim stranicama ministarstava u roku od osam (8) dana od stupanja na snagu ovog Zakona.

Članak 22.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

OBRAZLOŽENJE:

Uz članak 1.

Utvrdjuje se područje koje uređuje ovaj Zakon.

Uz članak 2.

Pojašnjavaju se temeljni pojmovi koji se koriste u ovom Zakonu.

Uz članke 3. - 10.

Opisuje se postupak i uvjeti provođenja postupka ispitivanja porijekla imovine.

Uz članak 11.

Utvrdjuje se postupanje Porezne uprave po završetku postupka ispitivanja porijekla imovine.

Uz članak 12.

Uređuju se mogućnosti postupanja poreznog obveznika po završetku postupka ispitivanja porijekla imovine.

Uz članak 13.

Utvrdjuje se obveze postupanja s podacima u postupku posebnog oporezivanja nezakonito stečene imovine.

Uz članak 14.

Utvrdjuje se postupak utvrđivanja vrijednosti nezakonito stečene imovine.

Uz članak 15.

Utvrdjuje se postupak naplate posebnog poreza na nezakonito stečenu imovinu.

Uz članak 16.

Utvrdjuje se obveza pokretanja kaznenog progona u slučaju sumnji na kazneno djelo u stjecanju nezakonito stečene imovine.

Uz članke 17. - 19.

Određuju se prekršajne kazne za pravne i fizičke osobe u kršenju odredba ovog Zakona.

Uz članak 20.

Određuje se primjena odredbi drugih zakona u provođenju ovog Zakona.

Uz članak 21.

Utvrdjuje se obveza izrade popratnih dokumenata za provođenje ovog Zakona.

Uz članak 22.

Utvrdjuje se datum stupanja na snagu ovog Zakona.